

Innst. 188 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:36 S (2013–2014)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Heidi Greni, Per Olaf Lundteigen, Geir Pollestad og Trygve Slagsvold Vedum om at Stavanger Havneseilo blir opprettholdt som kornlager

Til Stortinget

Sammendrag

I 2004 ble beredskapslagringen av korn avviklet fordi den nasjonale produksjonen ble ansett å være tilstrekkelig, og verdensmarkedet ble vurdert til å kunne sikre leveranser til Norge.

I dag er den nasjonale kornproduksjonen fallende. Kornarealet i Norge har blitt betydelig mindre siden 1991, og avkastningen per dekar har stagnert. I tillegg har Norge en forventet befolkningsvekst på 20 pst. de neste 20 årene. De norske kornavlingene var høsten 2013 de laveste på 37 år, og resultatet ble en import på nesten 60 pst.

Det har den siste tiden blitt kjent at Cermaq ønsker å selge Stavanger Havneseilo. Anlegget har en lagringskapasitet på 195 000 tonn korn, som tilsvarer den årlige importen av matkorn. Frem til 2004 dekket dette anlegget en stor del av det norske beredskapslageret.

Forslagsstillerne mener at om man kommer i en situasjon hvor man trenger kornlagrene, og må bygge disse opp på nytt, vil prisen bli svært høy. Kostnadsanslagene ligger på 600–800 mill. kroner, i tillegg kommer havn og kai, til sammen over 1 mrd. kroner. Det vil ta lang tid å bygge opp en infrastruktur tilsvarende det man i dag har i Stavanger, mens en kornkrise kan utvikle seg i løpet av måneder.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Stavanger Havneseilo blir opprettholdt som kornlager.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Bernt Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen, Øyvind Korsberg og Jørund Rytman, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad og fra Venstre Pål Farstad slutter seg til forslagsstillernes intensjon om å sikre tilstrekkelig tilgang på matkorn i krisesituasjoner.

Komiteen viser til St.meld. nr. 22 (2007–2008) og til Innst. S. nr. 85 (2007–2008) hvor Stortinget la til grunn at forsyningsberedskapen innenfor matvaresektoren er basert på at både nasjonal produksjon og import langt på vei kan opprettholdes også i kriser.

Komiteen mener det bør arbeides for å oppnå størst mulig grad av selvforsyning av mat ut fra beredskapshensyn.

Komiteen viser til brev fra statsråd Listhaug av 27. mars 2014 (vedlagt), hvor det fremkommer at regjeringen har satt i verk en videre utredning hos Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) om sikkerhet for forsyning av matkorn, som ferdigstilles i juni 2014 med sikte på å legge frem en anbefaling til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti viser til at klimaendringer, uro og konflikter samt demografiske endringer har ført til at en stadig mindre andel av kornproduksjonen når verdensmarkedene. Disse medlemmer peker på at de siste månedenes uro i Ukraina har skapt endringer i kornprisen på verdensmarkedene, og skaper større usikkerhet om kornprisene fremover. Disse medlemmer mener at de siste årenes utvikling, og de siste månedenes bekymringsfulle utvikling i Ukraina, taler for at Norge skal ha en beredskapslagring av korn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener forutsetningene for vurderingene som ble gjort i St.meld. nr. 22 (2007–2008) og Innst. S. nr. 85 (2007–2008) ikke lenger gjelder fullt ut. Disse medlemmer viser til nye vurderinger gjort i Prop. 1 S (2013–2014) og utredningen Statens Landbruksforvaltning (SLF) har gjort på vegne av Landbruks- og matdepartementet. Her konkluderes det med at det er behov for beredskapslagring av matkorn.

Disse medlemmer viser til at i den rød-grønne regjeringens forslag til statsbudsjett for 2014 var det avsatt 5 mill. kroner til beredskapslagring av matkorn. Forslaget ble fjernet, men det ble i statsbudsjettprosessen vedtatt gjennomført en utredning om behovet for beredskapslager. Dette til tross for at det ble lagt fram en tilsvarende analyse av Statens landbruksforvaltning i januar 2013.

Disse medlemmer undrer seg over at Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre i budsjettforliket ble enige om å utrede behovet for en ordning med kornlager, under ett år etter at slike kornlagre ble utredet og anbefalt av Statens landbruksforvaltning. Dette kan ikke være i tråd med løftet om mindre byråkrati og mer gjennomføringskraft.

Disse medlemmer viser til at Stortinget vedtok 26. november 2013, som del av budsjettavtalen mellom regjeringen, Kristelig Folkeparti og Venstre, en anmodning til regjeringen om å utrede behovet for en ordning med kornlager. Anmodningen er oversendt Landbruks- og matdepartementet for oppfølging. Landbruks- og matdepartementet anmodet først i brev av 5. mars 2014 Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) om å utrede behovet for en ordning med kornlager. Fristen for levering av utredningen er 1. juni 2014.

Ifølge oppdragsbrevet har utredningen en kostnadsramme på inntil kr 120 000. Disse medlemmer mener regjeringen har brukt uforholdsmessig

lang tid på å bestille og gjennomføre en så lite omfattende utredning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet mener det var svært positivt at Felleskjøpet Agri kjøpte Stavanger Havnesilo. Selskapet tok et samfunnsansvar som man ikke kan forvente av et privat selskap. Disse medlemmer viser til at matberedskap er et offentlig ansvar, men at Felleskjøpets kjøp hindret at siloene ble vedtatt revet til fordel for boliger før Stortinget fikk tatt stilling til saken.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at spørsmålet om å etablere et beredskapslager er tilstrekkelig utredet gjennom SLFs utredning og mener at regjeringens sendretktighet ikke er til hinder for vedtak om og en bevilgning til beredskapslagring av matkorn i revidert statsbudsjett for 2014.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig komme med en sak om etablering av beredskapslagring av matkorn.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser også til budsjettforliket mellom regjeringen og Kristelig Folkeparti og Venstre, der det ble enighet om at behovet for beredskapslagring skal utredes nærmere. Disse medlemmer er tilfreds med at NILF nå er gitt i oppdrag å utrede beredskapslagring av korn. Disse medlemmer ser det som uheldig dersom et av de viktigste fasilitetene for beredskapslagring av korn skulle opphøre før konklusjonen av utredningen var ferdig, og særlig uheldig vil dette være dersom konklusjonen fra utredningen viser at det er anbefalt med beredskapslagring av korn, slik tidligere utredninger, blant annet fra SLF og Agri Analyse, har vist.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser videre til sine merknader knyttet til kornlagring i Innst. 234 S (2011–2012).

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig komme med en sak om etablering av beredskapslagring av matkorn.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:36 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Heidi Greni, Per Olaf Lundteigen, Geir Pollestad og Trygve Slagsvold Vedum om at Stavanger Havnesilo blir opprettholdt som kornlager – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 8. mai 2014

Geir Pollestad

leder

Morten Ørsal Johansen

ordfører

Vedlegg**Brev fra Landbruks- og matdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 27. mars 2014****Dokument 8:36 S (2013-2014) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Heidi Greni, Per Olaf Lundteigen, Geir Pollestad og Trygve Slagsvold Vedum om at Stavanger Havnesilo blir opprettholdt som kornlager**

Jeg viser til brev av 20.03.14 fra Næringskomiteen hvor jeg har fått oversendt ovennevnte representantforslag for vurdering.

I representantforslaget foreslås følgende:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Stavanger Havnesilo blir opprettholdt som kornlager.»

Stortinget vedtok 26.11.13, som del av budsjettavtalen mellom regjeringen, KrF og Venstre, en anmodning til regjeringen om å utrede behovet for en ordning med kornlager. Anmodningen ble oversendt Landbruks- og matdepartementet for oppfølging.

I representantforslag 36 S (2013-2014) vises det til at Statens landbruksforvaltning (SLF) i januar 2013 la fram en analyse om behovet for å gjeninnføre nasjonale beredskapslagre for matkorn.

Etter at oppdraget fra Stortinget ble gitt, har jeg gått grundig gjennom foreliggende materiale og ser behov for å få belyst flere forhold i saken.

På dette grunnlag har Landbruks- og matdepartementet i brev av 05.03.14 anmodet Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) om å utrede behovet for en ordning med kornlager.

Departementet har gitt følgende mandat for utredningen:

«Norsk matforsyning er basert på at både nasjonal produksjon og import langt på vei kan opprettholdes også i kriser, jf. St.meld. nr. 22 (2007-2008) kap. 5.8.

Utredningen skal omfatte forhold som er relevant å få belyst med tanke på sikkerhet for forsyning av matkorn. Følgende forhold skal vurderes:

- Norsk matkornproduksjon og importbehov, utvikling og framtidutsikter.
- Verdensmarkedet for matkorn – Produksjon, forbruk, lager, markedsforstyrrelser og prisvariasjoner som følge av varierende tilbud og etterspørsel, utvikling og framtidutsikter.
- Mest sannsynlige krisesituasjoner for norsk matkornforsyning.
- Mulige konsekvenser for norsk matkornforsyning og norske melpriser av mulige markedsforstyrrelser på verdensmarkedet.
- Beskrive beredskapslagring av matkorn i land det er relevant å sammenlikne med Norge.
- Skissere en mulig beredskapsordning i Norge, herunder størrelsen på lageret koplet til ulike krisescenarier, plassering av lagrene, samt en samfunnsøkonomisk analyse av nytte målt mot kostnader. Det må også vurderes ulike kriterier for uttak av korn fra beredskapslageret. Et alternativ med økt sikkerhet gjennom handelsavtaler med andre land eller plassering av beredskapslageret i utlandet skal også beskrives.
- Andre relevante forhold.»

Frist for utredningen er 1. juni 2014.

Når utredningen fra NILF foreligger, vil regjeringen ta stilling til om det er behov for beredskapslager av matkorn og evt. hvordan dette bør organiseres.

Regjeringen vil komme tilbake med en tilråding til Stortinget om dette i forbindelse med forslag til statsbudsjett for 2015.

Stortinget har bedt regjeringen utrede behovet for en ordning med kornlager. Det framsatte representantforslaget legger opp til å konkludere om hvordan beredskapslagring av matkorn bør organiseres.

Jeg mener dette vil være å foregripe regjeringens utredning om behovet for en ordning med kornlager, og av hvordan dette evt. skal organiseres.